

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE ORTODOXA
1.4 Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Artă sacră

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	<i>Noțiuni de estetică și teoria artei</i> <i>Notions of aesthetics and art theory</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.dr. Adriana MICU						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf.dr. Adriana MICU						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei*	OB / DD

*OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					21
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități					
3.7 Total ore studiu individual					83
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	Cunoștințe elementare despre artele plastice; disponibilități pentru studii teoretice în sens vizual.

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Material documentar și vizual adiacent. Sală cu dotări tehnice corespunzătoare prezentărilor de informații.
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală cu dotări bibliografice și tehnice adecvate .

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	CP1.Enunțarea corectă a doctrinei Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii CP2.Cunoașterea și dezvoltarea aptitudinilor necesare mărturisirii credinței ortodoxe prin actul artistic CP3.Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare, informare și cercetare teologică și artistică plastică: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicarea practică, proces al realizării operei de artă plastică eclezială și conservării - restaurării acesteia CP4.Identificarea, analiza, explicarea, implementarea și reprezentarea iconografică a subiectelor teologice și a elementelor de limbaj plastic (grafic și cromatic) folosite în elaborarea artefactelor și a imaginii vizuale CP5.Soluționarea problemelor ambientale a spațiilor plastice (abordarea compozițională, identificarea modalității de redare a subiectelor picturale în spațiile ecleziale sau civile), identificarea, analiza și descrierea factorilor ce acționează în timp asupra stării de conservare a obiectelor de artă din patrimoniul eclezial; CP6.Propunerea și soluționarea tuturor problemelor tehnice și tehnologice de transpunere a subiectului teoretic în spațiu plastic (asimilarea tehnicilor artistice tradiționale) CP7.Investigarea asistată de laboratoare specializate a stării de conservare și diagnoza problemelor ce conduc la degradarea obiectelor de artă; stabilirea unor tratamente adecvate, soluționarea tuturor problemelor tehnice, metodologice și tehnologice de conservare - restaurare (implementarea și asimilarea tehnicilor specifice) în vederea salvării, conservării și restaurării acestora
Competențe transversale	CT1.Aplicarea adecvată a principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale definitorii pentru munca în sfera producerii operei de artă CT2.Aplicarea eficientă a tehnicilor de relaționare în grup, asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților artistice, în echipă CT3.Identificarea și aplicarea eficientă a metodelor și tehnicilor adecvate de învățare continuă în domeniul artistic și al protejării patrimoniului, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue CT4.Consiliere profesională și de integrare socială

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	- Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice esteticii și teoriei artei. Explicarea și interpretarea unor idei și concepte definitorii pentru estetică și teoria artei. - Familiarizarea cu specificurile categoriilor estetice și ale elementelor de limbaj artistic, îndeosebi vizual. - Manifestarea unor atitudini pozitive și responsabile față de domeniul esteticii și al teoriei artei. - Promovarea unui sistem de valori culturale care reliefează importanța esteticii și teoriei artei pentru formarea, dezvoltarea și transmiterea aspectelor de credință și de specific autohton.
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili: ▪ Să explice conceptele estetice ▪ Să descrie specificurile elementelor de limbaj artistic ▪ Să utilizeze termeni de specialitate care caracterizează creațiile artistice ▪ Să analizeze evaluativ gradul de realizare artistică și de reflectare a unor mesaje incluse actului creativ.

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
	- Perspectiva estetică asupra artei lumii și omului - Omul și arta - Estetica - disciplină filosofică - Estetica și noțiunea de frumusețe - Estetica – disciplină umanistică - Estetica și libertatea umană - Artă și adevărul - Estetica descriptivă și estetică normativă - Obiectul, istoricul și problematica esteticii - Frumosul natural și frumosul artistic - Marile teme ale esteticii - Domeniul de cercetare al esteticii - Metodologia estetică - Valoarea estetică - Atitudine estetică și estetism. - Sistemul categoriilor estetice - Opera de artă. Caracterizare generală - Antinaturalismul artei - Forma și conținutul operei de artă - Motivul și materialul operei de artă - Principiile constitutive ale operei de artă: Izolarea.Ordonarea.Clarificarea. Idealizarea. - Sinteze teoretice ale artei - Tipurile artistice - Stilul artistic - Clasificarea artelor - Genurile artistice - Personalitate artistică. Trăsăturile personalității artistice. Artistul și omul obișnuit. Geniu și talent în artă. - Procesul creației artistice. Etapele procesului creator. - Receptarea operei de artă. Atitudinea și percepția estetică. - Kitsch-ul simptom al devalorizării artei. Neokitsch-ul - tendința de reconsiderare a fenomenului kitsch.	Metode didactice frontale si individuale: prelegerea, explicația, dialogul.	Documentații diverse, scrise și vizuale. Prezentări în raport cu diverse materiale informative și obiective culturale, artistice, religioase etc. Alternative de comunicare online. 28 ore

Bibliografie succintă, obligatorie:

- Gh. Achiței, Ionel Achim s.a., *Dicționar de estetică generală*, Ed. Politică, București, 1972;
- Viorel Cernica (coord.), *Despre sublim și frumos*, Ed. Meridiane, București, 1981;
- Pr.dr. Sebastian Chilea, *Etică și estetică*, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 2007;
- Romulus Chiriță, *Compendiu de Estetică*, Ed. Universității ”Transilvania”, Brașov, 2005
- Constantin Cucoș, *Educația estetică*, Ed. Polirom, Iași, 2014;
- Mihail Diaconescu, *Prelegeri de Estetica Ortodoxiei*, vol.1-2, Ed. Porto-Franco, Galați, 1996;
- K.E. Gilbert, H. Kuhn, *Istoria esteticii*, Ed. Meridiane, București, 1972;
- Al. Husar, *Studii de estetică, istoria și teoria artei*, Princeps Edit, Iași, 2008;
- Umberto Eco, *Istoria frumuseții*, Ed. Rao Books, București, 2012; Ed. RAO, București, 2019;
- Vasile Morar, *Estetica, interpretări și texte*, Ed. Universității din București, 2003;
- Eugen Pohonțu, *Inițiere în artele plastice*, Ed. Albatros, București, 1980;
- Grigore Smeu, *Sensuri ale frumosului în estetica românească*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1969;
- Petru Ursache, *Mic tratat de estetică teologică*, Ed. Junimea, Iași, 1999; Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2009 ;

Bibliografie minimală, opțională :

- Theodor W. Adorno, *Teoria estetică*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005;
- Edmund Burke, *Artă și valoare*, Ed. Humanitas, București, 1996;
- Merișor G. Dominte, *Matila C. Ghyka și frumosul vizual (Repere în istoria filosofiei și artelor plastice)*, Ed. Performantica, Iași, 2008;
- Umberto Eco, *Istoria urâtului*, Ed. RAO, București, 2007;
- Umberto Eco, *Scrieri despre gândirea medievală*, Ed. Polirom, Iași, 2016;
- Luc Ferry, *Homo aestheticus*, Ed. Meridiane, București, 1997;
- Matila C. Ghyka, *Estetică și teoria artei*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1981;
- Al. Husar, *Izvoarele artei*, Princeps Edit, Iași, 2004;
- Ion Ianoși, *Sublimul în estetică*, București, Editura Meridiane, 1983;
- Ion Ianoși, *Sublimul în artă*, București, Editura Meridiane, 1984 ;
- Ion Ianoși, *Sublimul în spiritualitatea românească*, București, Editura Meridiane, 1987;
- Adrian Iorgulescu, s.a., *Estetica*, manual pt cl.a XIIa a liceelor de artă, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1998;
- Theodor Lips, *Estetica. Bazele esteticii, vol.1-2*, Ed. Meridiane, București, 1987;
- Victor Ernest Mașek (coord.), *Estetică, informație, programare*, Ed. Științifică, București, 1972;
- P.A. Michelis, *Estetica arhitecturii*, Ed. Meridiane, București, 1982;
- Wladyslaw Tatarkiewicz, *Istoria esteticii*, vol 1-4, Ed. Meridiane, București, 1978;
- Wladyslaw Tatarkiewicz, *Istoria celor 6 noțiuni*, Ed. Meridiane, București, 1981;
- Dabney Townsend, *Introducere în estetică*, Editura All Educațional, București, 2000;
- Albume și alte materiale vizuale cu imagini din Istoria artei universale și românești

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Formulați ipoteze asupra solidarității dintre artă și condiția umană. Ce credeți că i-a determinat pe oamenii preistorici să deseneze pereții peșterilor în care se adăposteau?	Metode didactice frontale și individuale: prelegerea, explicația, dialogul.	Documentații diverse, scrise și vizuale. Prezentări în raport cu diverse materiale informative și obiective culturale, artistice, religioase etc. Alternative de comunicare online. 14 ore
2.	Prezentați raporturile dintre artă și religie. Cum explicați predilecția pentru teme religioase a unei părți însemnate a artei tuturor timpurilor?		
3.	Motivați constituirea târzie în istoria culturii a esteticii ca disciplină autonomă. De ce este estetica o disciplină filosofică? Ce deosebiri există între frumosul natural și cel artistic? Considerați că estetica trebuie să se limiteze la studiul frumosului artistic sau să îl includă și pe cel natural? Argumentați-vă opțiunea.		

4.	Individualizați <i>valoarea estetică</i> în ansamblul <i>valorilor-scopuri</i> . Motivați <i>unicitatea</i> operei de artă. Ce valoare au copiile, imitațiile și reproducerile operelor de artă? Ce este <i>estetismul</i> și prin ce se deosebește el de <i>atitudinea estetică</i> ?		
5.	Definiți opera de artă și deosebiți-o de ale produse ale activității creatoare a omului. Enumerați câteva argumente în favoarea naturalismului și antinaturalismului operei de artă. Precizați și exemplificați distincția dintre <i>conținutul și forma operei de artă</i> .		
6.	Care sunt principalele modalități ale izolării operei de artă? Identificați modalitățile ordonării conținutului unor opere de artă celebre. Ce exigențe estetice impune clarificarea ca principiu constitutiv al operei de artă? Care sunt cele mai importante modalități ale idealizării operei de artă? Definiți noțiunea de tip artistic?		
7.	Motivați marele interes al teoreticienilor și publicului pentru viețile artiștilor. Considerați că biografia unui artist are relevanță pentru evaluarea creației sale? Motivați-vă opinia. Cum apreciați teoria lui C. Lombroso asupra personalității artistice? Care sunt principalele deosebiri psiho-intelectuale dintre omul obișnuit și artist?		
8.	Precizați asemănările și deosebirile dintre procesul creației artistice și alte forme ale activității creatoare a omului. În ce măsură credeți că este oportună delimitarea mai multor etape ale procesului creației artistice? Care sunt principalele etape ale procesului creației artistice?		
9.	Care sunt cele mai importante activități desfășurate de artist în etapa pregătirii operei de artă? Evaluati și motivați importanța copilăriei artistului pentru procesul de creație al operei sale? Propuneți o definiție inspirației artistice și apreciați importanța acestui moment al procesului creației artistice.		
10.	Caracterizați concepția esteticii clasice asupra procesului receptării artei. Prezentați perspectiva esteticii contemporane asupra procesului receptării artei.		
11.	Care sunt principalele inhibiții și impulsuri reclamate de atitudinea estetică în fața artei? Precizați deosebirile dintre abordarea comună și cea teoretică a procesului percepției realității. Descrieți procesul percepției estetice		
12.	Definiți și caracterizați kitsch-ul. Explicați geneza kitsch-ului. Dați exemple de creații kitsch și motivați apartenența lor la pseudo-artă.		

13.	Care considerați că sunt principalele modalități de limitare a proliferării kitsch-ului? Realizați un eseu cu tema: „Kitsch-ul : accident sau fatalitate a evoluției culturii moderne?”		
14.	Concluzii asupra manifestărilor marilor teme ale esteticii de-a lungul epocilor artistice și a diferitelor arte.		
Bibliografie Este de consultat bibliografia de la curs și referințe din mediul online.			

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina completează pregătirea studenților care se specializează în domeniul Teologie – Artă Sacră, formând și consolidând aptitudini necesare pentru viitorii artiști și profesori de artă sacră din mediul liceal sau universitar, în concordanță cu competențele cerute pentru ocupațiile posibile din grila specifică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	- participarea activă la curs - Cunoștințe teoretice însușite (cantitatea, corectitudinea, acuratețea)	Colocviu – lucrare realizată pe calculator folosind cunoștințele predate la materia prezentată la curs.	50%
10.5 Seminar / Laborator	- realizarea temelor de seminar	Colocviu – lucrare realizată pe calculator folosind cunoștințele predate la materia prezentată la curs.	-50%
10.6 Standard minim de performanță			
Media realizată între notele primite la temele de pe parcursul semestrului și nota la testul final trebuie să fie minim 5.			
Condiție minimă de promovare: nota minimă 5 la testul final, media minimă 5.			

Data completării,
30.09.2023

Titular de curs,
Conf.dr. Adriana Micu

Titular de seminar,
Conf.dr. Adriana Micu

Data avizării în departament,
05.10.2023

Director de departament,
Lect.univ.dr.pr. Paul-Cezar HĂRLĂOANU